

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

<i>Helyben házhoz hozva:</i>		<i>Vidéken postai szétküld:</i>	
Egész évre 12 frt	Egész évre 14 ft	Egész évre 14 ft	Egész évre 14 ft
Fél évre 6 „	Fél évre 7 „	Fél évre 7 „	Fél évre 7 „
Negyed évre 3 „	Negyed évre 3.50	Negyed évre 3.50	Negyed évre 3.50
Egy óra 1 „	Egy óra 1.20	Egy óra 1.20	Egy óra 1.20

Kiadóhivatal:

Az „Aradi Nyomdatársaság”, főút 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzeket a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések díja:

Hat h. petit sor egyszer . . . 6 k. Bélyegdíj külön . . . 30 kr
Minden következőnél . . . 4 „ Nyelvtár sora . . . 15 „

Szerkesztőség:

Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.

FK íratokat vissza nem küldünk.

Felhívás előfizetésre.

Április 1-ével új évnegyed kezdődik, mely alkalomból bizalommal fordulunk olvasóinkhoz, hogy lapunkat tovább pártfogolni s előfizetéseiket megújítani sziveskedjenek.

Az „Aradi Közlöny” híven betartja programját. Betartja különösen most, midőn az egész ország közönsége hallatja bizalmi szavazatát a kormány liberális egyházpolitikája mellett. Az „Aradi Közlöny” elvi alapon áll. Ez az alap a tiszta *szabadelvűség*, mely a jelen viszonyok közt *nemzeti érdek*, Magyarország minden fiának felőlelése. Az „Aradi Közlöny” kitartással, lankadás nélkül küzd e nemzeti érdek mellett s kerlelhetlen őszinteséggel leplezi le az *álcázott ultramontán és klerikális politikát*, mely ellentétbe helyezi magát a közvéleménnyel s elposványosítani szándékozik jezsuita magatartásával és ernyesztő, áldatlan felépítésével a szabadelvűség, a nemzeti érdek dülőre vezető utját.

Az „Aradi Közlöny” tántorithatlanul megy tovább a régi, az egyedül helyes ösvényen. Ismételve kérjük elvtársainkat és lapunk barátait, hogy az „Aradi Közlöny”-t terjeszszék. A szerkesztőség minden lehető el fog követni, hogy oly ujságot adjon nap-nap mellett a művelt olvasó közönség kezébe, a mely *izlésének megfelel, a mely tartalmasságánál, alapos értesüléseivel s rovatainak gazdag voltánál fogva bármely vidéki lappal kiállja a versenyt.*

Az „Aradi Közlöny” előfizetési ára:

Helyben	Vidéken
házhöz hozva:	szétküldve:
Egész évre 12 frt — kr.	Egész évre 14 frt — kr.
Fél évre 6 frt — kr.	Fél évre 7 frt — kr.
Negyed évre 3 frt — kr.	Negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy óra 1 frt — kr.	Egy óra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 5 kr, vidéken 6 kr.

Mutatványszámokat egy hétig ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal („Aradi Nyomda-Társaság”).

A szerkesztőség.

Szerb ügyek.

Budapest, márczius 21.

A szerbiai választások befejeződtek, és ránk, magyarokra nézve különösen érdekes tájékozódást nyerni a szomszéd ország forrongásban levő belállapotának azon stadiumáról, mely egy régibbnek befejeződését s az újabbaknak kiindulását képezi.

Ezzel természetesen nincs az mondva, hogy a választások által tisztult volna a helyzet. Még e perczig sem tudja senki, hogy tulajdonképpen minők a pártviszonyok a skupstinában. Még mindig maguknak vindikálják a többséget úgy a liberálisok, mint a radikálisok. Alapjában véve azonban közömbös, hogy melyik párt számlált helyesebben, minthogy nagyon csekély szavazat körül forog a számvita. Ha két, öt vagy éppen tíz szavazatnyi többsége van is a liberális pártnak, ez határozottan nem elég arra, hogy azzal simán vihesse a kormányzást és a skup-

stina tanácskozásait a viharos fellépésektől szabadon tartsa, vagy az obstrukció ellen megvédhesse, különösen nem elég egy harcziás kormány számára, a mely a parlament nélküli idő alatt s utóbb a választások alkalmával ismételten éreztette kemény öklét a radikálisokkal, mert nem tehetett másképp. Még kevésbé lehet arra gondolni, hogy a kormányrudat megint a radikálisoknak adják át, kivált ha azok, mint a liberálisok állítják, nem bírnak többséggel a skupstinában.

Igy Risztics urnak nem marad egyéb hátra, mint megkísérteni, hogy a szelidebb fajta radikális skupstinárok közül amennyit csak lehet, magához édesgessen és magában a skupstinában ilyenformán össze forraszsa azt a többséget, melyet a választók minden igénybe vett választási eszköz daczára megtagadtak tőle. És tényleg emlegetnek is már három liberális minisztert, a kik állítólag készek székeikről lemondani s így a két ellenséges tábornak lehetővé tenni a kölcsönös közeledést. Ha rá lehet bírni három előkelő radikalist, hogy a liberális kabinetben miniszteri tárczát vállaljanak — úgy számítanak — akkor ennek a háromnak mindenesetre lesz elég személyes barátja, hogy ezek segítségével tekintélyessé tegyék a kormány többségét. Hogy ez a számítás végig helyes marad-e? majd elvállik. Ezt a részleges liberális-radikális kvaliciót sem lehetne természetesen véghez vinni a nélkül, hogy a radikálismusként néhány elvi koncessziót ne tennének. Ami különben nem jár nehézséggel: Risztics ur nem lovagol elveken, hisz' éveken át radikálisokra bízta az egész kormányzást. Neki fő a pénzügyi szempont; nem szeretné Sándor királynak, ha majd nagykoru lesz, az országot abban a nyomoruságos pénzügyi állapotban átadná, amelybe a radikális gazdálkodás vitte azt, és épp oly kevésbé szeretné romlott pénzügyekkel kezdeni a kormányzást mint miniszterelnök, mert természetesen az lesz, amint régensi méltósága megszűnt. Többé avagy kevesebb, a politika halványabb vagy élénkebb színére nem sokat ad Risztics ur, ő maga átélt már minden árnyalatot személyesen, sőt maga véghez is vitt.

Ez nem akar ellene szemrehányás lenni; ha van ország, melynek a józan önzés által hordozott opportunistá politikára van szüksége, úgy Szerbia az, mely ma is még nagyon benne van a politikai gyermekbetegségeiben. Ha a radikálisok beleegyeznek, hogy ugynevezett programjuknak legtulzóbb óhajtaiból engedjenek és fatális kezüket nem dugják az állam zsebébe, újra kijöhetnek Riszticscsel, ki semmiképp sem szeretné a dolgot még egyszer a választókra való hi-

vatkozásra juttatni, ami csak a szenvedélyeket tüelné föl újra az országban és a legszenvedélyesebb véres összeütközésekre vezetne.

Szerbiának megvan az a szerencséje, hogy van egy talentummal és jellemmel, kitünően vezetett nemzeti bankja, amely körül szép jövőjü kereskedelmi és ipari csirák csoportosulnak, az ország megint jó kereskedelmi szerződési viszonyba lép a nyugattal: miye sem hiányzik a hasznos gazdasági fejlődéshez, mint csak a belső biztos nyugalom. Ha az egyik részen az első régens engedményeket tesz a radikálizmusnak ennek szelidebb követeléseiben, a másik részen meg elhatározzák magukat a radikálisok, hogy tartózkodni fognak a maguk részéről minden kézzelfoghatóságtól az állami pénzügyek ellen: akkor a jelenleg oly kínos politikai-parlamentari bonyodalom megoldása éppen nem oly nehéz, különösen oly ügyes diplomatának, mint Risztics. Ő pedig már a saját leendő miniszterelnöksége érdekében sem vonhatja ki magát e feladat alól.

Belföld.

Interpellációk elintézettnek tekintése.

A képviselőház előtt több oly formailag elintézetlen interpelláció fekszik, melyeket az illető képviselők az előző kormány elnökéhez s egyuttal belügyminiszteréhez intéztek, vagy a melyek időközben a viszonyok alakulása folytán tárgytalanokká lettek. A kormány, mint értesülünk, utalással az említett körülményekre, kérni szándékozik a képviselőházat, hogy a szóban forgó interpellációkat elintézettnek tekintse, illetőleg jelentse ki.

Polgári perrendtartás.

A teljes polgári perrendtartás előadói tervezete — mint értesülünk — elkészült és legközelebb közzé fog tétetni. Ugyancsak most van sajtó alatt a bünvádi eljárás tervezete, mely legközelebbi időben az országgyűlés elé fog terjesztetni.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tudósítása. —

— márczius 22.

Kezdeté d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső b.

Jegyzők: Molnár Antal, Eszterházy Kálmán gr., Bernáth Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Csáky Albin gr. Felolvasták és hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja a beérkezett kérvényeket. — Kiadták a bizottságoknak.

Következik

a vallás- és közoktatási költségvetés tárgyalása.

A meteorologiai tételnél

Dániel Ernő előadó a ház előzetes megálapodásához képest indítványozza, hogy ezt a fejezetet tegyék át a földművelési költségvetésbe. Erre nézve indítványát írásban is betérjeszti. (Helyeslés.)

A ház az indítványt elfogadta.

Az országos zene- és színművészeti akadémia cziménél

Okolicsányi László az intézet elhelyezésének hátrányos voltát panaszolja föl elsősorban, ami különösen a zenei oktatásnak van nagy kárára. Kifogásolja továbbá, hogy a magyar zene tanítására nem fektetnek kellő súlyt, mert ha ezt a magyar zeneakadémia nem teszi, ugyan másutt hol kultiválnák a magyar zenét? A tételt különben megszavazza.

Fenyvessy Ferencz az elhangzottakkal szemben szükségesnek tartja elmondani, hogy az intézet elhelyezését illetőleg már hivatalosan is tettek lépéseket. Maga a miniszter a kettőt hívott össze ebben az ügyben, fájdalom azonban, azóta a kérdés még nem jutott dűlőre. Van azonban szólnak egy ideája. Ott a nemzeti színház, melynek épülete erre a célra nem felel meg, itt lehetne elhelyezni ezt az intézetet, a kiállítás idejére pedig lehetne építeni új nemzeti színházat. Egyébként pedig azt szeretné tudni, hogy egy egész éven át ugyan mit tanítanak a magyar zenéből? Az túlzás, ha azt kívánják, hogy a zenét ne úgy tanítsuk, mint magyar zenét és ne a zenét tanítsuk, a maga egész mivoltában. Helyes, ha külön kultiváljuk a magyar zenét, de azt egy egész évfolyamban, külön katedrával kultiválni lehetetlen, mert arra nincs elég anyag. A tételt megszavazza. (Helyeslés.)

Thaly Kálmán más a felfogása mint Fenyvessynek. Amiként a festészetnek is meg lehet adni a magyar jellegét, úgy meg lehet azt cselekedni a zenében is, amiről tanúságot tesz pl. Erkel Bánk bánja, mely az idegen motívumok dacára egészében határozottan magán viseli a magyar zene jellegét. Hivatkozik sok zenetalentumra, kiknek műveiben számtalan magyar motívum van megörökítve a kurucz dalokból, tehát ha azok érdemesnek találják a magyar zene tanulmányozását, érdemes az rák nézve is.

Eötvös Károly felhoz egy veszprémegei muzsikust, aki az operaház zenekarának tagja, de aki nem ismeri sem a Kossuth-nótát, sem a Káldy-féle magyar dalokat, mert — úgy mond — azt nekik sehol sem tanították. Így van ez Fenyvessyvel is, amiből azonban nem az következik, hogy nincs magyar zene, csak az, hogy ő azt nem ismeri. Szóló kiváló szakértőtől tudja, hogy a mi zenei vénánk leg-gazdagabb összes nemzeteké között. Abban a meggyőződésben van, hogy nagyon is érdemes volna a magyar zenét tudományosan kultiválni s ebben esetleg bizottság szakértő működését is igénybe lehetne venni. Csak ne fogjuk fel úgy a dolgot, mint a filharmónikusok, akik azt mondják, hogy ők azért nem vesznek föl magyar zenét műsoraikba, mert azt jobban játsszák a cigányok. Erre a felelet az, hogy játsszák ők jobban a cigányoknál. Ő felfogásáért Fenyvessyt nem vádolja, hiszen ő arról nem tehet, mert ő szakértő. (De-

rltség.) A magyar zene képtelenségét ép úgy kinevelték, mint annak előtte a magyar nyelv képtelenségét. De jött aztán Vörösmarty, Petőfi, akik szétütötték a szakértőket. Így van a zenénél is. Amíg nem jön a magyar zene Vörösmarthya és Petőfije, addig a zenével is így lesz. De tegyük róla, hogy ne így legyen. Erre hívja fel a miniszter figyelmét. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Fenyvessy Ferencz személyes kérdésben szól. Utal arra, hogy Eötvös hangulatos beszédének hatása ellen nem tör, ellenben kénytelen félremagyarázott szavait helyreigazítani. Ő Okolicsányival szemben csak azt tartotta szükségesnek hangsúlyozni, hogy a magyar zene egész tanévet nem tölthet be. Hiszen szóló volt épen az, aki a képzőművészetek megőelője, a kozmopolitizmus ellen tiltakozott, tehát őt vádolni nem lehet azzal, hogy a magyar zene ellen foglalt állást, csak azt hangsúlyozta, hogy meddig lehet ebben a kérdésben elmenni. Ezeket tartotta szükségesnek hangsúlyozni. (Helyeslés.)

Thaly Kálmán személyes kérdésben szólott. Csáky Albin gr. folyton azzal az eszmével foglalkozott, hogy a zene-akademiának megfelelő helyiséget létesítsen. A nehézségek oka az, hogy ezzel kapcsolatban hangversenytérmet is akarnak építeni. Reméli azonban, hogy a kérdést mentől hamarabb megoldják. A magyar zenére nézve két szempont kell hogy irányadó legyen: a gyakorlati és elmélet. Az első szempontból nem lehet kifogás a zeneakadémia ellen. Amint megfelelő összegyűjtött anyag lesz, az elméleti oktatás is érvényesülni fog. Rajta lesz, hogy erre odaváló embert alkalmazzunk. (Élénk helyeslés.)

A tételt megszavazták.
A közmüvelődési czélok tételénél

Thaly Kálmán arra hívja fel a kormány figyelmét, hogy a millennaris kiállítás repropetiv részére nézve igyekezzen megszerezni Kepeczky és Mányoki festményeinek másolatait, mert azoknak helyet kell foglalniok a kiállításban. (Helyeslés.)

Fenyvessy Ferencz a magyar képzőművészet érdekében szól, amely nagyon el van hanyagolva s ennek tulajdonítandó, hogy nálunk a kellő támogatás híján a képzőművészetnek még mindig annyi hátrányai vannak. Nem csoda. Utal arra, hogy például nálunk minő jelentéktelen összeget fordítanak képvásárlásra. Kéri a minisztert, hogy hivatalos helyiségből távolítsák el ő felségének azt az olajnyomatu arczképét, amely ott lóg, mert ez nem válik dicséretünkre. Nevelni kell hozzá a társadalmat s jó volna, ha a műlapokat kiosztanák a középiskolák között. Ezeket ajánlja a miniszter figyelmébe, mint olyan mozzanatokot, melyek fejleszteni fogják elhanyagolt képzőművészetünket. (Helyeslés.)

A tételt megszavazták.
A z e g y h á z i c z é l o k tételénél

Bánó József az ellen tiltakozik, hogy a reformátusok segélyezésére szánt 40 ezer forintból a szászok 16 ezret kapnak, emlékéül azoknak a szomorú időknél, amikor még a szászok bizonyos szolgálatok fejében kapták azt az összeget. Ezzel szemben az evangélikusok 6 ezer forintot kapnak, ami elvégre is méltánytalan dolog. Senkinek sem kívánja le szállítani a járandóságát, de látja, hogy ezt az összeget emelni szándékoznak, alkalmat ad a miniszternek, hogy arra nézve nyilatkozzék. Kér felvilágosítást. (Helyeslés bal-felől.)

Szász Károly utal azokra a munkálatokra, melyeket a protestánsok tettek s ezekkel szemben hivatkozik arra a csekély támogatásra, amelyben az állam részéről részesülnek. Református kétszer annyi van, mit evangélikus és mégis a reformátusok nem részesülnek kétszer akkora állami segélyben. Felhossa azokat a fontos szolgálatokat, melyeket az erdélyi részekben a reformátusok tesznek a kultúrának és mégis, a tanítók 70 százaléka kétszáz forintnál kevesebb fizetéssel teng. Ezeknek a dolgoknak szanalását kéri. Ezeket ajánlja a miniszter figyelmébe. (Helyeslés.)

Thaly Kálmán aránytalanul találja, hogy a románok több segélyt kapjanak, mint a reformátusok. Közte és itt. Szász Károly közt az a különbség, hogy Szász kér, de szóló követel. Reményli, a miniszter a jövő évi költségvetésben a református egyház jogos követelését teljesíteni fogja. A tételt elfogadja. (Helyeslés.)

Eötvös Károly csatlakozik azokhoz, amiket az előtte szólók elmondottak s kiváltképen a nemzetiségi vonalokon kéri a harcot folytató magyar egyházak támogatását. Ne tekintsen ott felekezetre a miniszter. Rátér ezután az egyházpolitikai vitára. Szükségnek tartja erről beszélni, hogy pártja világos álláspontját megismerjék. Szükségnek tartja a felszólalást azért is, mert állítatott, mintha a párt és a szabadelvűpárt közt az egyházpolitikai kérdésekben bizonyos pactum léteznék. Mikor a kormány egyházpolitikai programjával előállott, küzdött egy ideig, vajjon a kormány ellen vagy védelmére keljen sikra: s meggyőződése arra indította, hogy a kormány egyházpolitikáját minden erővel támogatni fogja. A taktikának meg van a maga jogosultsága, de nincs ott, a mikor a függetlenségi párt elvei vannak veszélyeztetve.

Az egyházpolitikai vitában a kérdések inkább összekuszálódtak mint megvilágosodtak. Megpróbálkozik a kérdésekre világosságot deríteni. Az 1868. LIII-ik törvénycikk, Deák Ferencz bölcs alkotása, két száz esztendő viszállyának volt megszüntetője. Megindultak az elkérész-telések. Talán turbuzgóságból, talán hitbuzgóságból. Az intencziót tiszteli, de következményeiben nem helyesli, nem helyeselheti, sőt elítéli, mert ellentétben áll a törvénynyel. Hitelvekről nem szól; ez nem tartozik a mi tanácskozá-

TÁRCSA.

— Márczius 23. —

Böjti szentenciák.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —

Tagadhatatlan, hogy valami morális kazenjammer mutatkozik bennünk, századvegi emberekben. Idegrokkant emberek mutatkoznak a közpályán és a bál csillár alatt. A szellemi ásitás, a minden iránt közönyös kedély, a spleen, járványszerűleg pusztít. Nagy baj, hogy ez a társadalmi betegség talmi példányokat is elsodor! fölös számban mutatkoznak olyanok, kik a lelki megcsömörlést csak szenvedelik mesterien és kétségbeejtően. Egy saját-ságos aberrációja ez a lelkeknek, mely köz-életünk minden ágazatában sajnálatosan mutatkozik.

Sokszor felöltött már előttem ez a társadalmi járványos betegség. Ez a nemzetközi hatalom, mely teljes udvartartással vonult be politikába, társaságba és irodalomba. Mondhatnám: hogy ez a girgerlizmus szellemi téren. Választékos üresség, mely a formáknak feláldoz mindent, tartalmatlan és minden téren megcsappantja a haladást. Olyan ereje és hatalma van, mint a filloxerának a szőlőtökére. Neki esik az embernek és termőképességét legyöngítve, megöli.

Hatalmát az teszi ki, hogy sokan legyenek és a számba veendő műveltség nívójának tartják. A sápadt, idegbeteg férfiak é r d e k e s

alakjai ma a társaságnak. A kebelbeli hidegség a komoly férfi fokmérője. Hajdan a cselekvésvágy, az ifju tűz, a fiatalság kiforratlan hebehurgyasága, tüzes lelkesedése ment erény számba: ma már ezeké z álmos lépésű, érzéketlen, gyorsabb emociókra képtelen, szenzitiv embereké társaságban a közfgyelem kintüntetése, akik lelkük ürességét szükségzavuság mögé rejtik.

Mi tagadás benne, meg van ezen gondolataimnak a szomorú apropos-ja. Éppen most tettem le kezemből, táradtan, kielégítetlenül, lelkemben mélyen megcsalatozva a Justh Zsigmond divatos írónk legújabb könyvét: „A pénz legendáját”. Egy könyv, melynek legnagyobb erénye az volna, ha meg nem írják. Egy könyv, melyben borzalmasan mutatkozik az irodalmi nihil, hit, érzés és izlésbeli üresség. Az az mit is beszélnek? Hiszen éppen az ennek a könyvnek a veszedelme, hogy valóságos virtuozitással ejti ámulatba az ő idegbeteg olvasóit elragadó stíljével, mely ragyogó burka az ölé méregnek, mely szellemi tartalmát teszi.

A fásultságnak mesteri költészete ez, érthetetlen axiomákkal. Nem tehetek róla! Ezt a könyvet olvasva, eszembe ötlök a farsangi mulatságoknak egy szomorú tünete. A mit a csillár alatt láttam. Hogy alapos külsőbeli felkészüléssel, melyet bizonynyal a tükör előtti nagy tanulmányos pefecselések előztek meg, — ifjak, fáradt, idegbeteg férfiak állottak ott

lelkükben unatkozva, kicsinyes kritikát szórva a gondtalan mulatozásra, melytől undorodnak, melynek gyönyöreit nem áhitják, mert fáradtak test- és lélekben. Akik ideált tagadva örlik életüket resignálva, valóságos életundorral. Ennek a szenvtelen, megcsömörlött kasznak divatos írója bizonynyal az, a ki — erős, nagy tehetsége dacára — a fajkiválás genezisének szürke, érthetetlen eszméjét hirdeti.

Sajnálom ezeket az erkölcsi megtévelyedteket, ezeket a lelki billanzukban meghibbant embereket. Mi tagadás, a hit és bizalombeli fogyatkozás vezette őket lejtőre, s a társadalom igazi humanistáinak figyelmét, valóban nagy ideje, hogy már egyszer ők is felköltsek.

Hazánkön kívül még veszedelmesebb nézetekben mutatkozik ez az erkölcsi megtántorodás, de a naturalis iskola ezer hóbortja, az erkölcsöket negatív módon való kuruzsolása, ennek a szenvtelen, émelygős lelki ragállyalnak terjeszkedési hatalma: immár erősen veszélyezteteti a józan turáni népfajt is. A minthogy hol a alig van város, szenzitiv, sápadt, idegbeteg alakok ne kovályognának, a kik a girgerlis divatnak nem csak testüket rendelik, hanem lelkileg is átengedik magukat a szellemi kórságnak.

Hirdetem azokkal, a kik biznak benne, hogy a lelki megcsömörlésnek eme szenvedőt okos bánásmóddal meg lehet gyógyítani. Merem remélni, hogy nagyon sokaknak, a kik

sunk körébe. A törvénynek egyoldalon megváltoztatása vajjon nem vezetne-e a többi felekezetek féltékenykedésére. Ha ezt a dolgot a szülők megegyezésére biznánk, utat nyitnánk az ugynevezett térítgetésnek, mely ezer meg ezer bajnak volna okozója. A mostani törvény nagyon igazságos, mert minden felekezetnek egyenlő mértékkel mér. A törvény megváltoztatására csak nagyon súlyos indokok birhatnák rá.

Az új intézménynek, a melylyel egy régi törvényt ki akarunk ütni a helyéből, jobbnak, okosabbnak kell lenni az előzőnél. A kilátásba helyezett reformok nem nyulytanak teljes és minden tekintetben megnyugtató reconpusációt a törvény módosításért. Felhozott, hogy a törvény nincs végrehajtási záradékkal ellátva. Egy bizonyos, hogy ezt a törvényt nem azért hozták, hogy azt a lelkészkedő alpapság meg ne tartsa. Felolvassa, hogy mivel indokolta Deák Ferencz azt, hogy e törvényt végrehajtási záradékkal nem kell ellátni, azt mondva, hogy ő bizik a lelkészkedő papság hasafiságában, mely a meghozott törvényt respektálni fogja. Ha csalódnánk — mondja az indokolás — lesz alkalom a törvényt végrehajtási záradékkal ellátni. Szólo rendületlenül megvan győződve, hogy ha ez a divatos izgalom elmúlik, a főtisztelendő főpapság és az alpapság vissza fog térni ahhoz az alkotmányossághoz, a mely Deák Ferencz indokolása szerint fölöslegessé fogja tenni a törvénynek végrehajtási záradékkal való ellátását. (Zajos helyeslés.)

A rendelettel kapcsolatosan felmerült az anyakönyvek államosítása is. Ezt a jogát az államnak senki kétségbe nem vonja. A kettős anyakönyvvezetés, amint most történik, nem nyujtanak teljes garanciát. Annak, hogy nem az állam vezeti az anyakönyveket, következménye lett az, hogy nagyon sok helyen nem állami nyelven vezetik az anyakönyveket s románizálják és panszlávizálják a neveket. Ha egyéb indok nem volna, már ezért is szükséges az állami anyakönyv, s nem fogad el semmiféle anyagi megbízhatósági kifogást, mikor a magyarság megmentéséről van szó. (Zajos, hosszantartó helyeslés.) Szükséges államosítani az anyakönyveket a közigazgatás szempontjából is. Szól a kötelező polgári házasságról. Idézi Kálmán királynak egy törvényét, amely házasság-jogban intézkedik. Ez ellen nem volt kifogása a római pápának, nem volt kifogása nyolczszáz éven át, hogy a magyar törvényhozás maga intézkedjék házassági ügyekben. Ha a római pápának nincs kifogása, nem lehet kifogása Vajay Istvánnak sem.

Az ülés végéről távirati rovatunkban adunk tudósítást.

Időjárás.

Légnomás: reggel 7 órakor 768.2 mm., délután 2 órakor 768.4 mm. Hőmérsék: reggel 7 órakor C° — 1.6, délután 2 órakor C° + 4.0. Szél iránya és ereje: reggel

most a spleent magukra szedték, megérezve annak nagy kellemetlenségeit, le fogják magukról vadlenni; mindazonáltal hirdetnem kell, hogy valami hibának a mi nevelési rendszerünkben is kell lenni, hogy a mi tudománybeli positivitásunk nagyon sokszor a koraérett speozieseket teremti meg, a kiknek lelkét ideálok helyett a tagadás szelleme szállja meg s a kik erkölcsi mivoltukban megröndülve, az érzékiség súlyosztóján végtelenül, a megdöbbenésig degeneráltak.

Ki vezesse ki a tévelygőket az elfásulás, az erkölcsi elzúllás e sötétjéből? Bizonyynyal csak olyan, a kinek szíve van. A természetes jog az anyáé, a kinek hatalma oly végtelen, hogy még a felbőszült Corioláut is letántoritotta vad, erős célja előtt. Az anya szíve utat talál még az olyan elfásult szívhöz is.

De ezeket a szellemi nihilistákat meggyógyíthat egy kis, gyanutlan leány szív is. Amint egy rendesen egy kellőleg nem vértezett pillanatban — még ott a csillár alatt is — tüzet fog az a kialudtnak hitt krater s a spleenes, szerelmet tagadó szívben föl-lángol a szerelemnek dicső lobogványa.

És bár minden esetben ilyen hirtelen gyógyítással gyérítettnek azok száma, kiket most „holt tőké“-nek kell látnunk tarsadalmi, politikai és irodalmi küzdelmeink közepette . . .

Verner László.

7 órakor EN. 3, délután 2 órakor N. 4. Felhűzet: reggel borult, délután félborult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 2 milliméter hó.

Vizjelzés.

1893. évi márczius hó 22-én reggel 8 órakor észlelt hőmérsék. időjárás. vizállás.

Észlelési állomás	Hőmérsék C°	Időjárás	Vizállás
			ctzimétr.
Maros	Branyicska — 3°	borult	+ 146
"	Arad — 1°	felhős	+ 68
"	Makó + 1°	derült	+ 245
Tisza	Szeged — 2°	derült	+ 602
3-as Körös	Gyoma — 2°	felhős	+ 575

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vizállásokat jelzi.
Arad, 1893. márczius 22.

A m. kir. folyam mérnöki hivatal.

Időjósítás a mai napra.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Márczius 23. —

Derült. — Száraz. — Éjjeli fagy.

HIREK.

Márczius 23. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Géza, Ottó. — Protestáns naptár: Géza, Ottó. — Görög-keleti naptár (márczius 11.): Szofroniusz. — A nap kél 5 óra 58 perczkor, nyugszik 6 óra 16 perczkor.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszin.

Márczius 25. Az aradi polgári nőegylet tea-estélye és táncvigalma (Fehér kereszt.)

Márczius 25. Az aradi ipartestület közgyűlése délelőtt 10 órakor (Iparosház.)

Márczius 25. Az aradi dalegylet hangversenye és táncvigalma Lippán (József főherczeg szálloda.)

Márczius 26. A kereskedő ifjak közművelődési körének közgyűlése.

Márczius 26. Az aradmegyei hitelegylet közgyűlése délelőtt 10 órakor (Gazdasági Takarékpénztár.)

Márczius 26. Az ipartestületi betegsegélyző pénztár kiküldötteinek közgyűlése délelőtt 10 órakor (Iparosház.)

Márczius 26. Az aradi kerületi betegsegélyző pénztár közgyűlései kiküldötteinek megválasztása délelőtt 9 órakor (Városháza.)

Márczius 31. Az aradmegyei községi és körjegyzők közgyűlése.

Személyi hírek. Edelsheim-Gyula y Lipót báró állapota már annyira javult, hogy elhagyhatta ágyát. A tábornok a nap nagy részét karosszékében tölti, sőt élénken társalog is környezetével. — Szapáry Péter gróf Szegeden időzik s önnét egyenesen Mezőhegyesre utazik.

— **A hivatalos lapból.** A király Pecháta Imre igazságügyminiszteri osztálytanácsost, a kir. kuriához számfelletti bírót, Kovács István osztálytanácsosi címmel és jelleggel felruházott igazságügyminiszteri titkárt pedig valóságos miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki.

— **A király — nem jön.** Az aradiak az őszi hadgyakorlatokra Aradra várják a királyt. Pedig aligha lesz ő Felsőgéhez szerencséje az aradiaknak, mert az őszi nagy hadgyakorlatok az idén tudvalevőleg Bécs környékén, a német császár részvétele mellett fognak lefolyni. — Így írja ezt egyik aradi lap hírére a „Szegedi Híradó.“ A czáfolatot különben megerősítik azok a pesti lapok is, melyek a kérdéses hírt az illető helyi lapból átvették.

— **Jókai jubileuma és Arad.** Gyöngéd női kezéből vesszük a következő sorokat: Jókai jubilál. Nemsokára 50 éve lesz annak, hogy megkezdte írói pályáját, azt a pályát, a melyen jártában oly sok fényt, de még több meleget sugárzott az ő páratlan nagy szelleme. Odamegy elébe az egész nemzet, hogy elhalmozza szeretetének jeleivel. Köréje gyűjtik mindazt az életadó meleget, melyet a nemzet 50 éven át nyert tőle. Mindenki siet, hogy lerakja lábaihoz hódolata jelét: ki egy babérlevelet, ki egész koszorút. Mindenki képességei szerint. A lapokban napról-napra olvashatunk egyet-mást a Jókai-jubileumról. Tegnap ebben a városban indult meg mozgalom, ma meg abban. De egy városnak a névét hiába keresem a jubileumra készülők között: A r a d é t. Igaz ugyan, hogy, mint a

b. lapokból olvasom, az a r a d v i d é k i t a n i t ó e g y l e t megindított egy kisebbszerű mozgalmat, de csekély véleményem szerint illő volna, ha Aradváros társadalmá, Arad sokra képes, minden szépért lelkesülő h ö l g y k ö z ö n s é g e veunné kezébe az ügyet s gondoskodnék, hogy Aradváros közönsége önmagához méltóan ünnepelje a nagy író jubileumát. S z e g e d e n a hölgyek buzgólkodnak a jubileum érdekében. Miért ne tehetné meg ezt Arad is, vállalva közművelődési együletünkkel, a K ö l c s e y - E g y l e t t e l ?

— **A törvényes kamatláb leszállítása.** A változott pénzviszonyok folytán a kormány, mint tudva van, leszállította a letéti kamatlábot, a törvényes kamatláb azonban, melynek leszállítására nézve ugyanazon indokok forognak fenn, még ma is 6 százalékot képez. A szabadvüpart legutóbbi értekezletén, mint halljuk, az igazságügyi tárca költségvetésének előadója rámutatván e körülményre, kérdést intézett a miniszterhez az iránt, szándékozik-e a törvényes kamatláb leszállítása tárgyában javaslatot terjeszteni elő? Az igazságügyminiszter kijelentette válaszában, hogy jogi szempontból a törvényes kamatláb leszállításának nemcsak nincs akadálya, de azt kívánatosnak, sőt szükségesnek is tartja. Tett is erre nézve már kezdeményező lépést a pénzügyi, földmívelési s kereskedelmi minisztereknél, a melyek szintén abban a nézetben vannak, hogy a törvényes kamatláb leszállítandó, minek folytán a megfelelő javaslat elő is fog terjesztetni.

— **Egy diadalmas ütközet évfordulója.** Nagy katonai ünnepegy meg ma, márczius 23-án végbe az aradi várban. Ma van 44-ik évfordulója a M o r t a r a és N o v a r a mellett dicsőséggel megvívott döntő ütközetnek, melyben Arad házi ezrede, az akkori „Gyulai-ezred“, jelentős szerepet vitt s rettenhetlen bátorságáról, erejéről és vitézségéről tett tanubizonyosságot a golyózápor között. Márczius 23-ika a legszebb, legdicsőbb emléknappja ezredünknek, melyet minden évben méltón szokott megünnepelni. Délelőtt 9 órakor a várbeli templomban, ha pedig az idő kedvez, a disztéren felállítandó sátorban istentisztelet lesz, melyen Kallivoda József lovag tábornok és Csikós Alajos ezredes vezetése mellett az ezred teljes tisztikara és legénysége parádében fog részt venni. A tartalékos tiszteket az ezredes szintén meghívta az ünnepélyre. Az isteni tisztelet alatt a katonazenekar játszik, utána pedig magyar és román nyelven egy-egy százados tolmácsolni fogja a legénységnek Csikós ezredes beszédét, melyben ismerteti a 44 évvel ezelőtt megvívott győzelmes csaták történetét és megemlékezik azon derék és vitéz katonákról, kik e csatában küzdöttek, hogy hasonló bátorságra és hősiességre lelkesítse a legénységet. Ezek után az ezred felett Kallivoda tábornok szemlét tart, majd pedig egyes jó magaviseletű katonákat jutalmaznak meg az e célra teremtett alapból. Fél 12 órakor a legénységet megvendégelik. Délután 1 órakor a tiszti kasszinóban fényes banket lesz, melyen a város képviselőiben Sallacz Gyula kir. tanácsos, polgármester és Institoris Kálmán főjegyző vesznek részt. A délután folyamán a legénység ugynevezett „bakajáték“-ot rendez tréfás felvonulásokkal, melyeket, mint minden évben, úgy az idén is kétségkívül nagy közönség fog végignézni. A katonazenekar tegnap este 8 órakor a várban disztakaródt tartott, ma délután 3 órakor pedig ugyanott sétahangversenyt rendez.

— **A milleniumi kiállítás.** (Az „Aradi Közlöny“ eredeti tudósítása.) Márczius 20-án tartotta meg a milleniumi kiállítás IX. csoportbizottsága (gépipar és elektrotechnika. Tnd. műszerek és mérőeszközök) a keresked. miniszterium tanácsstermében alakuló ülését. A kiállítás igazgatója, Németh Imre miniszter. tanácsos a miniszter nevében üdvözli a jelen-

levőket, s azon kiváló szerepre és fontosságra utal, mely a gépiparnak s elektrotechnikának, s ezzel a bizottságnak a kiállításban jut. Ezután az elnök, A s b o t h Emil müegy. tanár üdvözli a bizottságot s a napirend tárgyalását kezdi meg. A bizottság első sorban tiszteletbeli elnököt választ egyhangulag M e c h w a r t András, a Ganz és társa részvénytársaság vezérigazgatójának személyében. Az elnök ezek után a IX. csoportban foglalt szakokra való tekintettel 4 alcsoport alakítását javasolja, melyek egymástól függetlenül működve megállapítják az egyes szakkiállítások tervezeit, munkarendjét stb. az alcsoportok ülésén a bizottsági alelnökök elnökölnék. A bizottság a 4 szaknak megfelelően 4 előadót, s ezután 3 jegyzőt választ. Az elnök indítványára egyhangulag megválasztatnak: I. csoport. (Kazántelszerelések és munkagépek). Alelnök: E i s e l e József, gépgyáros. Előadó: S z ü t s Béla, mérnök. II. csoport. (Szerszámgépek, Elektrotech. ipar). Alelnök: R ö c k István, gépgyáros. Előadó: T á b o r s z k y Ottó, a tech. muzeum igazgatója. III. csoport. (Gazdasági gépipar.) Alelnök: L á z á r L. Pál, müegy. tanár. Előadó: L e n z Ödön, tanár. IV. csoport. (Tud. műszerek, és mérőeszközök.) Alelnök: S c h u l l e r Alajos, müegy. tanár. Előadó: D r. H o o r Mór, elektrotech. mérnök. Jegyzők: S t r o m s z k y Sándor mérnök, M a r k ó c z y Lajos, müegy. konstruktőr és E i s e l e Károly gépgyáros.

— **Tanulók létszáma az első félévben.** Érdekes statisztikát állított össze tegnap Aradváros iskolaszéke az első félév tanulóinak létszámáról. Az összes községi, állami, felekezeti és magániskolákba beiratkozott 2540 fiú és 2598 leány, összesen 4781 tanuló. Kimaradt 142, meghalt 41, a félév végén maradt 4598. Vallásfelekezetek szerint a következőleg oszlanak meg a növendékek. Róm. kath. 2456; gör. kath. 35; gör. kel. 1009; helvét 347; ágostai 143 és izraelita 785 tanuló. Nemzetiségére nézve van 3578 magyar, 195 német, 768 román, 224 szerb, 13 olasz és 3 tót növendék. Ezek közül 4455 helybeli és 326 vidéki illdőségű.

— **Téllel kezdődő tavasz.** Ugy van az, hogy a vándormadár is mielőtt végkép megválnék a tájtól, midőn már utra indult, még egyszer visszatér a helyére s bucsuzva repdes fölötte. A tél is úgy látszik ekként cselekedik velünk. Már egyszer utra indult, már utban is volt s éppen tavasz megnyitó ünnepén fordult vissza hozzánk vándormadár módjára s hullatja ólomszürke felhő szárnyaiból a zuzmatagos hópelyheket. Hogy a hasonlatból a hideg valóra térjünk, amelyről mindnyájunknak tudomásunk van, a hó a legtarkább különítléségekben ereszkedik le hozzánk. Hol apró dara képében, hol nagyobb szemekben. Hol sűrűbb, hol ritkább, de annál hatalmasabb pihékben hullong. Azonban ez a változatos természeti tünemény eléggé egyhangu böjti mulatság, amelynek eltávozásához reméljük, hogy a rügyeikből kibuvó falevelecskék fognak nemsokára tapsolni apró kacsóikkal.

— **Husvétli gyónás.** Az aradi községi iskolák növendékei tegnap kezdték meg a husvétli gyónás elvégzését. A növendékek meggyónatása 8—10 napot fog igénybe venni.

— **Pamutszövőgyár Aradon.** A kereskedelmi miniszter az ország több nagy városában s így Aradon is szövőgyár felállítását tervezi. Mielőtt azonban véglegesen döntene a felállítás kérdésében, körrendeletileg hívta fel a törvényhatóságokat, állapítanak meg, hogy közczélokra mennyi az évi chiffonfogyasztás s annak hány százalékát fedezik honi gyártmányokkal. Mihelyt a megállapítások megtörténtek, a miniszter az eredményhez képest intézkedni fog.

— **Aszfaltjárók átvétele.** P a r e c z István tanácsnok elnöklete alatt V i r á g h Lajos, ifj. N a c h t n é b e l Ödön, P e k á r Károly, B ö h m Lajos, S z a t h m á r y János és V a s Gusztáv tagokból álló bizottság tegnap befejezte az 1887. évben készült aszfaltjárókon a próbaméréseket s apróbb javításokat rendelt el. A javításokat a Neuschattel aszfaltársaság képviselőjében megjelent W a l p o l e

Louth és D r a k e E. igazgatók legközelebb eszközöltetni fogják s aztán a végleges átvétellel is megtörténik.

— **Wittman Károly eltávozik.** W i t t m a n n Károly, Aradváros legnépszerűbb vendéglőse és sörcsarnoktulajdonosa — mint értesülünk — közelebb eltávozik körünkből, s a fővárosba költözik. Midőn e hirt közöljük, egyben tartozunk ama kijelentéssel, hogy benne a város egyik tevékeny, a közügyek terén nem egy szogálatot tett polgárát veszti el.

— **Himlőnyirk-termelők figyelmébe.** A belügyminiszter körrendeletileg közölte Aradváros törvényhatóságával, hogy a himlőnyirk-termelő intézetek még örökösödés útján sem ruházhatók át s így hagyaték tárgyát is csak a készletben talált himlőnyirk képezheti. Halálózás, vagy megszüntetés esetén az intézet hatóságilag bezárandó.

— **Szajkosarrendelet.** Tegnap U r b á n József közművessegéd György-utca 118. számú házában kutyája egy csirkét megmárt. Az eben R é v é s z Gyula városi állatorvos megállapította a veszettséget, miért is a főkapitány máától április 30-ig terjedő időre elrendelte, hogy a kutyák szajkosárral láttassanak el.

— **Az öngyilkosjelölt.** K á d á r István, a kemény fejű öngyilkosjelölt tegnap már kikerült a közkórházból s nem gondol többé az erőszakos halálra. Egyéb baja nincs.

— **Jótekonyság.** z v. A n d r é n y i Kálmán emlékeztére 100 azaz száz forintot volt szives a szegény tanulókat segélyező egyesületnek ajándékozni. A nagylelkű adományért az egyesület vezetőinek nevében hálás köszönetet mondok és szegény gyermekeink mindennapi imájokban kérnek áldást a megboldogult emlékére és szeretett övéire. H a u s e r Károlyné, egyesületi elnök.

— **Népesedés.** Aradváros területén az elmúlt héten született 13 fiú és 14 nő összesen 27, meghalt 11 fiú és 10 nő, összesen 21 ember. A születések aránya 30:0, a halálzásoké 23:8 pro mille volt.

— **Kanyaró a megyében.** B a r a k o n y és S o l y m o s aradmegyei községekben a kanyaró járványszerűleg fellépett.

— **Reform a hadsereg egyenruhájában.** Az a bizottság, a mely már régebben foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a katonákat miképen lehetne háboruban alkalmasabb egyenruhával ellátni: emlékiratot készített, a melyet legközelebb fognak jóváhagyás végett a király elé terjeszteni. A gyalogság az emlékirat szerint csuka-szürke kabátot kap piros hajtókaival s ez minden ezrednél egyforma lesz. Az ezredek száma a gombokon lesz jelezve. A köpenyek világos szürkék lesznek. A lovasságnál a piros nadrágot szürkékkel helyettesítik, Altalában ki fogják kuszöbölni a rítkító színeket.

— **Üzleti körlevelek.** A A tegnapi postával a következő üzleti körleveleket vettük: Van szerencsém ezennel értesíteni, hogy fiaimat, M ü n z Gusztáv és M ü n z Márton urakat, kik üzletemben is működtek, nyilvános társakul felvettem és M ü n z I. törvényszéki bejegyzett cég alatt fog tovább vezetetni. Midőn arra kérem, hogy az alábbi cégjegyzésekről tudomást venni sziveskedjék, vagyok. Arad, 1893. márcz. 20-án tisztelettel özv. M ü n z Ignáczné, a M ü n z I. cég. eddigi tulajdonosa. — Van szerencsém becses tudomására juttatni, miszerint sörgyártmányaim kedveltsége és felkarolása folytán gyáramat ismét legnagyobbítottam és a legújabb technikai vívmányok felhasználásával tökéletesítettem, miáltal azon kedvező helyzetben vagyok, hogy úgy minőségben, mint pedig árak tekintetében minden versenyt kiálljak. Hogy sörgyártmányaimat az ostanti vidék részére is könnyebben hozzá férhetővé tegyem, Aradváros és vidéke, valamint egész Erdély részére G o l d s c h m i d t Mihály urnál A r a d o n kizárólagos sörfőraktárt telepítettem, ahol gyártmányaim kitűnő friss minőségben eredeti gyári áron folyvást kaphatók. Budafok, 1893. márcz. 20. Tisztelettel Ifj. H a g g e n m a c h e r Henrik.

— **Fősorozás Kisjennő.** A kisjennői járásban befejezte az idei ujoncozást a sorozó bizottság. Az eredmény a következő. Felhivatott 658 hadköteles, besoroztatott a hadsereghez 127, a honvédséghez 14, összesen 141 ujoncz és 44 póttartalékos. Visszahelyeztetett

261, fegyverképtelen 141, töröltetett 16, felülvizsgálatra rendeltetett 8, kórházba küldetett 2 és távol maradt 45 hadköteles. A sorozáson a polgári hatóság részéről T a k á c s y Sándor dr megyebizottsági tag elnökölt.

— **Köszönetnyilvánítás.** Özv. gyoroki A n d r é n y i Kálmáné urnó az aradi Chewra Kadischának 30 frtot, az izraelita nőegyletnek 50 frtot és az izraelita jótékony egyletnek 25 frtot adományozott, mely nagylelkű adományokért az említett egyletek elnökségei hálás köszönetüket nyilvánítják.

— **Sorozás.** U j a r a d o n az ujoncozást tegnapelőtt fejezték be jó eredménnyel. A három korosztályból 115 legény vált be katonának. Az ujoncozáson a polgári hatóságot H r u z e k Béla, C a p d e b o Ferencz főszolgabíró és dr S z á r n y a s s y Béla képviselte, a közöshadsereget B u n y e v á t z alezredes, a honvédséget H o f f m a n n százados.

— **Köszönetnyilvánítás.** Özvegy A n d r é n y i Kálmáné szül. Weil Mária urnó a vörös kereszt egylet Aradvárosi választmánya részére 30 frtot juttatván, e nemeslelkű adományáért a választmány részéről köszönet nyilvánítottatik. Aradon, 1893. márczius 22-én. H á s z Sándorné elnök.

— **Polgári házasság.** Egy aradi csizmadiamester megunta özvegyességét s a vásáron feleséget keresett magának. Talált is, P e s z k á l Marjuca kisszentmiklósi hirhedt enyvesküzű leányasszony személyében, a kit lakására vitt s a kivel otthon egy liter gabonapálka mellett meg is kötötte a polgári házasságot. Másfél napi házasság után Peszkál Marjuca a férj távollétében összeszedett egy csomó ruhaneműt és kiröpült a polgári fészekből. A rendőrség sokkal előnyösebben ismeri Marjucazt, semmint sokáig szabadon járhatott volna. Elcsípték s a lopott jószágokkal együtt átadták a vizsgálóbírósnak.

— **Adomány.** K o h n Ignác aradi lakos 1 forint 65 krajczárt adományozott a szegénytanulók részére.

— **A szegedi államfogyókongresszusa.** A szegedi államfogyókból kiszabadult foglyok — kongresszust akarnak tartani, a melynek az volna a célja, hogy megbeszéljék, mi módon lehetne az államfogyóknak a külvilággal való érintkezést megkönnyíteni. Az érdekes kongresszus tanácskozásának tárgyát most az igazságügyminiszternek egyik legújabb rendelete egy kissé megnehezítette. A rendelet az államfogyó igazgatójának szól és intézkedéseket foglal magában, melyek ugyancsak megszorítják és korlátozzák a szegedi államfogyók érintkezését a külvilággal, a mennyiben ezután látogatásokat csak szigorú feltételek között kivételesen fogadhatnak. A szegedi államfogyók közt e miatt nagy az elkeseredés.

— **A pálinka halottja.** Esztergom közelében, az ugynevezett basaharcsi csárdában, pár nap előtt egy G a r d á n József nevű bányamunkás fogadásból egy ültő helyében másfél liter pálinkát ivott meg. A fogadást ugyan megnyerte, de drága áron mert rövid idő múlva meghalt. Gutaütés érte a sok szesztől.

— **Pályázatok.** A szegedi kir. ítélőtábla kerületében 6 joggyakornoki állás 2 h. a. — Zombor sz. kir. város rendőrkapitányságához lovasrendőri állás 6 h. a. — A verebelyi kir. járásbírósnál segédszolgai állás 4 h. a. — A brassói kir. törvényszéknél jegyzői állás 2 h. a. — Az alsó-lendvai kir. járásbírósnál albirói állás 2 h. a.

— **Apró hírek.** A p i s z k e i csementgyárban Szűcs Mihály munkást egy leomló földtömeg agyonütötte. — V á r p a l o t á n Tóth György napzamos tegnapelőtt éjjel megfagyott. — C s o l n o k o n egy Höhl Teréz nevű odaváló cselédleányt egy veszett eb megmarta. — K e s z t h e l y e n gróf Festetics Tasziló a tanulóifjúság számára a város végén játéktérül egy nagy rétet engedett át használatra, a melyet a város be fog keríteni. — U j - K a l e d o n i á b a n és a Hebridák szigetén három nap óta óriási vihar dúl, a mely több falut pusztított el.

Gyászrovat.

Jolánka Gyula, az arad-csanádi egyesült vasutak korán elhunyt főpénztárnokának temetése tegnap délután ment végbe a közönség óriási részvéte mellett. A halottas ház udvarán, de sőt az utcán is alig lehetett mozogni, mert minden kis zug tömve volt a megboldogultnak megszemorodott tisztelőivel. A nehéz érczkoporsót szebbnél-szebb koszo-

ruk borították, melyek közt láttuk a gyászoló családot, az igazgatóságát, a tisztviselői karát stb. A temetésen Boros Beni orsz. képviselő, az arad-csanádi egyesült vasutak vezérigazgatójának vezetése alatt megjelent nemcsak a teljes hivatalnoki kar, de a műhelyszemélyzet, sőt még a vidéki állomások amaz alkalmazottai is, kiket a kötelezettség fogva nem tartott. Ott láttuk Várhelyi Bélát, az arad-csanádi egyesült vasutak igazgatóját, Nachtnebel Ödönt, Varjassy Józsefet stb., nemkülönb a m. kir. államvasutak tekintélyes képviselőit. A szomorú menet elindulása előtt Frint Lajos ág. hitv. lelkész mondott meghatározó gyászbeszédet, mely könynyeket csalt a jelenvöltek szemébe. Aztán megindult a beláthatatlan menet, a hosszú kocsisor, mely tömve volt résztvevőkkel, hogy elkísérje végső útjára a szeretett főnököt, páratlan hivatalnokot és jó barátot. A hidnál a lelkész újlag beszélt a halottat. Künn a nyitott sírnál Csereghy Mihály, varsándi evangélikus lelkész mondott klasszikus versekben igazán költői szárnyalású emlékbeszédet az elhunyt felett, megemlékezve róla, mint az ottani ág. hitv. egyház gondnokáról — most már kidőlt, hatalmas oszlopáról. A tisztikar nevében Révész Adolf bucsuzott el a megbolgogulttól, végezetül pedig a műhelyszemélyzet dalárdája adott elő precízül egy gyászidőt. Jolánkai elhunytával nagy veszteség érte nemcsak a hozzá legközelebb álló rokonságot, de az arad-csanádi egyesült vasutak egész hivatalnoki karát, kik benne szeretett kartársat, s vasszorgalmu hivatalnokot veszítettek el. Nyugodjék békében!

— Özv. Izsó Istvánné elhunytáról részvételt vettük az alábbi gyászjelentést: Özv. Lázár Emilné szül. Izsó Terézia saját, úgy testvérei dr. Antalfy Károlyné szül. Izsó Janka, Schauer Adámné szül. Izsó Paula, Tormay Gyuláné szül. Izsó Agnes és Izsó János gyermekei, Gruber Gyula, dr. Antalfy Károly, Schauer Adám és Tormay Gyula vejei, valamint Lázár, Emil, Francziska, Béla és József, Antalfy Gizella és Lajos, Schauer Gizella, Tormay Margit és Andár unokák, úgy számos rokonok nevében is mély fájdalommal és megtört szívvel tudatja felejtethetlen jó édes anyjuk, anyósuk, nagyanjuk és rokonuk özv. Izsó Istvánné szül. Schmidt Francziskának, folyó hó 22-én, d. e. 10 órakor, életének 66-ik évében, hosszas szenvedés s a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt gyászos elhunytát. A kisznevett drága halott hült tetemei márczius hó 24-én d. u. 4 órakor fognak Kápolna utcza 25. számú házból a helybeli róm. kath. sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az egész telő gyászmise áldozatápril 10-én, d. e. 10 órakor fog a t. Minorita-atyák templomában a Mindenhatóknak bemutatni. Arad, 1893. márcz. 22. Aldás emlékére! Béke poraira!

Egyletek, Társulatok.

— Az első aradi betegsegélyző-és temetkezési egylet vasárnap, 1893. évi márczius hó 26-án d. u. 2 órakor saját gyűléstermében (Szabadságtér 11. sz. I. em.) tartja rendes évi közgyűlését. Napirend: a) Az egylet elnökségének jelentése az 1892. évről b) A számvizsgáló bizottság jelentése. c) A választmány indítványai. d) A tagok esetleges indítványai. e) Új választások.

— Az aradi kávéosok és vendéglősök ipartársulata tegnap délután 3 órakor tartotta évi tisztújító közgyűlését a városháza földszinti kistermében. Az ülésen Hamodli Ferencz elnökölt, ki megnyitván az ülést, fájdalommal jelenti Szabó Jakab és Pongrácz Károly tagtársak elhalálozását. Előadja továbbá, hogy a rendkívüli közgyűlés által megszerkesztett alapszabályok közelebb a miniszteriumhoz fognak jóváhagyás végett felterjesztetni. Barabás Béla dr. titkár olvassa az egylet vagyoni állapotáról szóló jegyzőkönyvet, melyből kitűnik, hogy az egylet múlt évi összes bevétele 333 frt 06 kr volt, melylyel szemben 323 frt 90 kr kiadás mutatkozik. Így a készpénzálladék 9 frt 16 kr. Az egylet javára különböző takarékpénztári könyvekben összesen 1898 frt 95 kr van elhelyezve. A tisztújítás előtt még Hamodli szót pár szót a jövődöbéli pénzkezelésről, illetve a kívánatos újításokról, mely után id. Schór Albert korelnök vezetése alatt folytak le a választások. Szavazatszedők Barabás dr. és Huzó István. Elnökké

választatott egyhangulag Wittmann Károly, kiért Schór Béla és Földesi Gyula tagok küldettek ki; alelnökké Sonleitner Ferencz, titkárrá Müller Károly; választmányi tagokká Novotny Lajos, Huzó István, Gavrilette Miklós, Mátyás Mihály, Strifler József, póttagokká: Garay Sándor, Kugelhoffer Antal, Micheli József. Ennek megtörténtével Barabás Béla dr. olvassa Kormos Adolf levelét, ki az egylet ügynöki, illetve bemondói állásáért pályázik. Rövid eszmecsere után Kormos egy évre megválasztott. Hamodli indítványára a közgyűlés Stroblnak 20 frt segélyt szavazott meg. Időközben megérkezett Wittmann Károly, az újonnan megválasztott elnök, kit a jelen voltak lelkes éljenzéssel fogadtak; ő azonban okul hozván fel közellevő eltávolítását, az állást megköszöni, de el nem fogadja. Ennek kijelentése után Schór Béla ideiglenes elnökké választott. Ezután az ülés véget ért. A jegyzőkönyv hitelesítésére Gavrilette Miklós, Micheli József és Kmettykó Lajos küldettek ki.

Színház, irodalom és művészet.

A színház műsora:

Márczius 23. (Csütörtök) Próbaházasság, népszinmű. másodsor; Góth Sándor jutalomjátéka.
Márczius 24. (Péntek) Huszárcsinny, népszinmű; Gonda László jutalomjátéka.
Márczius 25. (Szombat) Délután A szultán, operette; este A szép Darinka, népszinmű.
Márczius 26. (Vasárnap) Délután A madarász, operette; este A párisi rongyszédő, dráma.

Próbaházasság.

— Márczius 22. —

(?) A népszínházi tüntetések révén híressé vált Próbaházasság, Gerő Károly ugynevezett énekes vig szinműve tegnap este bevont az aradi szinpadra is.

Legelőször azt konstatáljuk, hogy a darab egyáltalán nem érdemli meg azt a reklámt, mit egyes lapok csaptak és csapnak neki helylyel-közzel. Otromba sületlenség az egész, silány, szemérmes bántó helyzetekkel és viczekkel, összelopva számtalan darabból. Toldás-foldás. Ócska alakok szaladgálnak ész nélkül a színen s beszélnek rémséges butaságokat, melyek hallatára a jó izlésű publikum fejét csóvál és gyomra mélyében megundorodik. Ennyit a darabról. Kár érte több szót és — a drága helyet vesztegetni.

A közönség szinig megtöltötte a házat, mert hecczet várt. Sziklay Kornél gondoskodott is arról, hogy a hecczre mindig összetóduló publikum ki legyen elégitve s az ő nevét is megtelegrafálják a budapesti lapoknak. Az „Eredj haza a kasszótó fára való...” ismét lump-nótára kuplázott s ebbe a diszes dallamba sietett mindjárt a második versszakban belekeverni a Kossuth-nótát. A hatás nagyszerű volt. Az egyes körök által várt komoly, hazafias tüntetés nevetséges, sületlen hecczé, valóságos színházi botránnyá alakult át. A karzaton és erkélyeken elhelyezett mesterlegények komótos, lassu tempóban fújták a kórust, Sziklay pedig polkaütemben galoppírozott husz taktussal előre.

Sziklay kiabált:

— Taktust kérek!...

A földszinten kacagták a dalnokversenyt. Maga Sziklay is megsokalta a dolgot s a földszint és a páholyok harsogó kacagása közt újból felkiáltott a karzatra:

— De kérem, ha velem akarnak énekelni, legalább siessenek egy kicsit...

Pokoli zsivaj támadt s a közönség egyrésze bosszankodva távozott. A felső körök tapsoltak, a jeles komikus pedig kokettirozott a hozzá oly hálás kakasülövel s csupa udvariasságból — vissza tapsolt. A földszint kacagott, a színészek hahotáztak, de a karzat nem engedte magát kihozatni a sodrából. A zene elhallgatott rég, Sziklay még mindig kacagott, a karzat pedig fujta tovább.

No, ily nevetséges blamázs „diadalmas” körutjában még sehol sem érte a Próbaházasság hirhedt kuplóját!...

És itt idején van megmondani Sziklay Kornélnak, hogy ámbár nincs kifogásunk az ellen, ha kupléban is kesereg az öt hibáira és tulzott pojáczáskodására jogosan figyelmeztető egyik kritikus ellen, de azt megköveteljük tőle mi, kikre ez a keseregés — eddig legalább — nem vonatkozott, hogy a közönség iránt illőbb tisztelettel viseltessék, vegye szerepét komolyan, ha már a másik országos pojáczát, Soly m'ossy Eleket minden áron utánozni akarja és ne hahotázza ki a publikumot, még a — karzatot sem, melynek aradi babérait csak nem kizárólag köszönheti.

Hogy a katonazenekar nem volt a színházban, az nem tűnt fel senkinek, miután a közönség jobbra tudta, hogy a zenekar a Mortara és Novarra évfordulójának előestéjén adott diszta károdon van elfoglalva.

— Gonda László pénztáros pénteki jutalomjátékára csütörtökön d. e. 10 órától előre lehet jegyeket váltani. A pénteki „Huszárcsinny” általános bérlet szünetben megy; e napra még azok a bérlok jegyei sem érvényesek, kik szünetre is bérlettek. A bérlok, a kik helyeiket e napra meg tartani óhajtják, váltsák ki jegyeiket szintén 10 órakor csütörtökön, mert most a bérletjog sem tartatik főnr, mivel a bérlet lejárván, az előadások folyton bérletszünetben adatnak.

Táviratok.

A képviselőház ülése.

Budapest, márczius 22. (Saját tudósítónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósítónk a következőket sürgönyzi:

Eötvös végül a zsidó-reczepeció mellett szólott, melyet az igaz szabadelvűség követelményének valott.

Polonyi: Előbb magyarosodjanak meg a zsidók.

Eötvös: Hát ezt részint megtették már, részint megteszik. A kormány politikáját helyesli, csak nyujtsa be a javaslatot mentől hamarabb. (Az egész ház viharosan éljenezte Eötvöst, Polonyi és a nemzeti párt kivételével.)

Csáky Albin felelt Bánó, Thaly és Szász beszédére, ígérve a protestánsok lehető támogatását.

Ülés végén Hieronymi és Szilágyi feleltek a hozzájuk intézett interpellációkra.

A ház válaszaikat tudomásul vette.

A főváros és Jókai jubileuma.

Budapest, márcz. 22. (Saját tud. táv.) A főváros közgyűlése közepes lelkesedéssel szavazott meg a Jókai jubileumára teendő alapítványhoz 5000 frtot. Pártos Béla ügyéd a rendező-bizottsági tagságot vissza utasította, azt mondván, hogy nincs hozzá természete.

Eötvös beszéde.

Budapest, márcz. 22. (Saját tud. táv.) Eötvös Károly mai kultuszbeszéde, mely az általános vitáról a részletesre, mára maradt, élénk hatással volt a házra. Magát a beszédet bő kivonatban ismeretjük, mindamellott szükséges ehelyütt is hangsúlyoznunk, hogy az a beszéd, amelylyel ma Eötvös a ház elé lépett, a függetlenségi pártnak eddig veczilláló tagjaira is elhatározó volt. Eötvös fejtegetései folytán azok is csatlakoztak az egyházpolitika elvi helyesléséhez, természetesen a részletekre tartván fenn, hogy a végleges ítéletet a javaslatok benyújtása

után formulázzák. Elvégre az is nagy nyereség, mert ilyen eleje van véve annak, hogy Vajay hecczelődésének a párt egy-némely tagjai szolgáljanak staffageul.

Elfogott sikkasztó.

Budapest, márcz. 22. (Saj. tud. táv.)
Az új-pesti Egyed i-szeszgyár pénztárnokát, Engelt 10,000 frt elsikkasztásáért elfogták.

A járványos betegségek ellen.

Budapest, márcz. 22. (Saj. tud. táv.)
Hieronymi erélyes köriratot intézett a törvényhatóságokhoz az oroszországi kolera, a veszedelmes roncsoló toroklob elleni védekezés és a járványos betegségekről szóló kimutatásokat illetően.

Vilmos császár a chikagói kiállításnak.

Berlin, márczius 22. (Saj. tud. távirata.)
Az itteni amerikai követségnél Rodgerst, az egyesült államok hadseregének kapitányát várják, a kit kormányza avval bizott meg, hogy átvegye Vilmos császárnak számos értéktárgyát, a melyet a császár magánbirtokából a chikagói kiállításra kölcsönadni kész.

Antiszemiták fenyegetődése.

Berlin, márcz. 22. (Saj. tud. táv.)
Az antiszemita ismét fenyegetőztek a képviselőházban, a minisztereket kompromittáló okmányok előterjesztésével.

Stuhlmann, Emin basáról.

Berlin, márczius 22. (Saj. tud. táv.)
Stuhlmann dr ismert német afrikai utazó Brüsszelben értesítette az „Indeji Belge” szerkesztőjét, hogy minden Emin basa haláláról szóló hír alaptalan.

A szerb király látogatása anyjánál.

Belgrád, márczius 22. (Saj. tud. táv.)
Sándor király legközelebb meglátogatja anyját.

A haladók mozgalmá.

Belgrád, márczius 22. (Saj. tud. táv.)
A haladók állást foglaltak a kormány ellen. Vezérüket Riztics régens magához hívatta, aki a meghívást azonban visszautasította.

Lemondott tengerészeti miniszter.

Madrid, márcz. 22. (Saj. tud. távirata.)
A tengerészeti miniszter beadta lemondását. A lemondást elfogadták.

Baihaut elítélése.

Páris, márcz. 22. (Saj. tud. távirata.)
A becsületvesztésen kívül a bíróság Baihautot rendjeinek, választási és megválasztási jogának elvesztésére ítélte el.

A parlament és a Panama-ítélet.

Páris, márcz. 22. (Saj. tud. távirata.)
Parlamentáris körökben nagy feszültséggel néznek elébe a kamara holnapi ülésének, kivált azért, mert az összes bevádolt képviselők fölmentettek. A Ribot-kabinet bukása nagyon valószínű. A lapok az ítéletet Baihaura nézve igazságosnak tartják, azonban Lesseps Károly felmentését várták volna.

Talált dinamitos fazekak.

Seraing, márcz. 22. (Saj. tud. táv.)
A közeli erdőben két 960 dinamittöltény-

nyel telt fazekat találtak. Az izgatottság e miatt igen nagy. A vizsgálatot megindították.

Robbanás lisztporáttal.

New-York, márcz. 22. (Saj. tud. táv.)
Litchfieldben egy gabona-malomban a lisztpor meggyuladt és fölrobbant. Negyven ház szétrombolódott, 2 elevator, és egy vonat meggyuladt. Azonkívül egy haláleset és számtalan megsebesülés történt.

Közgazdaság.

— **Budapest kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.** 1893. évi márcz. hó 21. Hízott sertés árak: I. Magyar első rendű: Öreg nehéz (páronként 400 kgon felüli sulyban) 49—50 krig (páronként 300—400 kilogramm sulyban) 49—50 krig. Fialat nehéz (pkint 320 kgon felüli sulyban) 53—54.5 krig. Fialat közép (pkint 251—320 kg. sulyban) 52—53 krig. Fialat könnyű (pkint 250 kg. terjedő sulyban) 50—52 krig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kgon felüli sulyban) 49—51 krig. — Közép (pkint 220—280 kg. sulyban) 49—51 — — Könnyű (pkint 220 kg. terjedő sulyban) 48—50 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kilogramm felüli sulyban) 49—50 krig. — Közép (pkint 220—260 kilogr. sulyban) 49—50 krig. — Könnyű (pkint 220 kg. terjedő sulyban) 48—49 krig. Sertéslelészám: 1893. márcz. hó 19-én volt készlet 122,632 darab 1893. márcz. 20-án felhajtott: 5016 db. 1893. márcz. 20-án elszállított: 1193 db. 1248. márcz. 21-én maradt készletben 126,455 drb. — A hízott sertés üzletirányzata: kissé kellemetlen.

Szeszüzet.

— Márczius 22. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 50.—, kicsinyben 50.50 hordó nélkül, per 100 liter % be'érve 86 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatözsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, márczius 22. d. u. 5 óra.

Gabona	Faj	Irányzat	100 kilogramm frt
Buza	bánsági	szilárd	7.35—7.75
	tiszavidéki	"	7.50—8.—
	pestvidéki	"	7.45—7.95
	fehértmegyei	"	7.45—7.95
	bácskai	"	7.50—8.—
észak-magyarországi	"	"	"
Rozs	—	osend.	6.20—6.35
Árpa	takarmány	osend.	4.90—5.20
	égetni való	"	5.35—5.80
	sörfőzdei	"	6.10—7.30
Zab	—	szilárd	5.95—5.95
Tengeri	bánsági	szilárd	4.65—4.75
	másnemű	"	4.40—4.50
Káposzta-repcze	—	szilárd	—
Köles	—	szilárd	4.40—4.60
Szárazgabona listája	tavasza	szilárd	7.45—7.47
	junius 1894	"	7.42—7.44
	ősze	"	7.28—7.30
Tengeri	május-junius 1894	osend.	4.78—4.80
	szept-október 1893	"	4.72—4.74
Zab	Budapest sz. tavasza	osend.	—
	Budapest sz. ősze	"	5.53—5.55
Káposzta-repcze	aug.-szeptember 1893	lanyha	11.90—11.95

REGÉNY-CSARNOK.

ZÁTONYOK.

Irta: Perfall Antal br.

— Az „Aradi Közlöny” számára fordította: —

[45] **Madzar Gusztáv.**

Betty nem mozdult; a szék fölé hajolva mereven nézett reá, a nélkül, hogy arcának csak egy izma is megváltozott volna.

— Ez a példátlan gazember — folytatá Henry, Betty látszólagos nyugalma által fel-dühödve — a pénzt, mely atyának vérével volt megfertőztetve, eltulajdonította, ezerszer ocsmányabb büntetést követve el, mint én, a ki gyilkoltam gyűlöletből, bosszúból —

Az eltékozott szerencséje fölött érzett fájdalom feldulta lelkét, érezte, hogyan söté-

tednek el ismét szemei, Betty márványfehér, mozdulatlan arca mintha messze távolból nézne reá.

Még egyszer összeszedte magát.

— És ez a gazember —

Egész közel lépett a mozdulatlan asszonyhoz.

— Az én férjem, azt akarja mondani, ugy-e? — egészíté ki Betty — Weltz Bernát!

A mosoly, mely sápadt ajkain megjelent, borzasztóan dult volt, de mégis mosoly volt és Henry némán meredt reá.

— De ön téved — folytatá Betty, egészen felegyenesedve — azaz ön nem téved a fér-fiben, csak a gazemberben, a minek meggon-dolatlanul nevezte. Weltz az ön „Columbia”-beli szerencsétlen társa, azokról a borzasztó órákról, melyeket ott önnel együtt átélt, kör-ülményesen beszélt. — Hogy miként vigasz-talta önt, miként bátorította, hogy ön még min-tig menekvést remélt, azt hitte, hogy hajó-kat lát, jelzéseket hall — látja, mindent pon-tosan tudok. Sőt a legnagyobb lelkiismeretet csinálta belőle, hogy önt korán elhagyta a nélkül, hogy haláláról meggyőződött volna; valósággal kedélybeteg lett bele, és azt az embert vádolja olyan gonosztettel, mely az én szememben, de az egész világ szemében a legfellázítóbb, a legaljasabb volna, melyet csak kigondolni is lehet? Vagy talán azt akarta, hogy az ön becsületes tettéért hálából lármát üssek, a bíróságot össze uszítsam, a melyre nézve ön nyomtalanul eltűnt? Ön szenvedé-lyében megölte atyámat, bizonyára a végle-tekig felizgatva, én magam sem érzem maga-mat minden büntől mentnek, tudok mindent, nekem nemcsak okom, de jogom sem lehetett magamat önön megbosszulni s üldöztetését előmozdítani. Most, mint egy valóságos rabló. éjjel tolokodik be egy ilyen váddal az én há-zamba. Mi jögon teszi ezt?

(Folytatása következik.)

Aradvárosi

Évadbérlet
szület.

színház.

Havibérlet
20. szám.

Csütörtökön, 1893. évi márczius hó 23-án:

Góth Sándor jutalomjátékul A próbaházasság.

Vig szinmű a fővárosi életből, dalokkal, 3 felvonásban.
Irta: Gerő Károly.

SZEMÉLYEK:

Szikora Márton, magánzó Sziklai.
Rozália, a felesége Czifrok R.
Kanócz Gyuri őrmester, Rozália rokona . . . Sz. Németh.
Kanócz Biri testvére, Rozália rokona . . . Somlóné.
Hajdu Bokor Berozi, városi hivatalnok . . . Góth.
Hajdu Bokor István, szentesi gazdag paraszt Vedress.
Zsuzsána, a felesége Follinszuszó.
Patonai Bódog, mézárós Rozália házában . . . Viola.
Csira Klári, kávémérő Rozália házában . . . Kézdi J.
Sági Julcsa kisasszony Arányi B.
Rákóczi Alajos, cselédszerző Nyilasi.
Czili néni, cseléd Rozália házában Ajtayné.

Kezdeté 7 órakor.

Idegenek névsora Aradon.

— Márczius 22. —

Fehér Kereszt szálloda: Gallin Vilmos igazgató, Bu-dapest. Dr. Atlasz J. orvos, M.-Illye. Stanger Róbert vál-lalkozó, Temesvár. Nagy Gyula ügyvéd, Temesvár. Dr. Mór Pálné ügyvéd neje, Temesvár. Dr. Neugebahren N. ügyvéd, Nagyszében. Stignitz Imre magánzó, Budapest. Pohay Nándor magánzó, Budapest. Blau Katinka magán-zónő, Soborsin. Holländer Bernát kereskedő, Budapest. Berkes Mór kereskedő, Nagyvárád.

Vass szálloda: Berger Károly igazgató, Temesvár.

Három Király szálloda: Valkofszky József jegyző, Kamarás. Bartos Vilmos kereskedő, Budapest. Gross Mór kereskedő, Kövegy. Zach N. kereskedő, Lippa.

Vasutli szállója: Motz Gyula asztalos se'éd, Ka-prucz. Fischer Jenő korezmáros, Temesvár.

Felelős szerkesztő: Vass Géza.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a műhelyi gépészeti berendezésének kiegészítésére szükséges 37 db különböző esztergapad, 7 darab Shaping- és gyalugép, 20 db különböző fűrőgép, 2 db vésőgép, 5 db csavarmetszőgép, 4 db pöröly, 38 db különféle segédgép és készülék, valamint egy petrolummotor, továbbá 3 darab különféle tüzhely és kemenczéhez szükséges vasalkatrészek és bádokkürtök, végre circa 265 m. hosszú öntött vas légvezeték szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlattételre szükséges műszaki leírások, a különleges szállítási feltételek, valamint a kemenczék és bádokkürtök rajzai ezen hirdetés megjelenésének napjától kezdve az ajánlatok benyújtására alább kitűzött napig, naponta a hivatalos órák alatt (délelőtt 8 órától 2 óráig) a m. kir. államvasutak gépszerkesztési szakosztályánál (Andrássy-ut 75. szám III. emelet) betekintethetők, illetőleg ajánlatot tenni szándékozók által a m. kir. államvasutak nyomtatványtáránál beszerezhetők, vagy kívánatra az ezekért járó díj (1 frt 50 kr) előzetes beküldése mellett postá utján megküldetnek.

Az ajánlatok lepecsételve ikenként 50 kros bélyeggel, valamint ajánlat a 38545 | 94 számhoz felírással ellátva legkésőbb f. é. április hó 24-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak gépészeti főosztályánál benyújtandók.

Az ajánlatok a műszaki leírásban foglalt összes gépekre és alkatrészekre vagy pedig csak egyes csoportjaira vagy végre egyes tárgyakra vonatkozhatnak.

Az ajánlatban kiteendők:

1. A m. kir. államvasutak északi főműhelyébe vám- és bérmentve szállítandó gépek és alkatrészek egységárai osztr. értékű forintokban és pedig a szerszámgépek, készülékek, kovacs-tüzhelyek és bádokkürtök átalányárban, a kemencze vasalkatrészek és a légvezetékek 100 kgként, külön az öntött vas és külön a kovacsolt vas alkatrészekre nézve.

2. A megrendelés kézbesítési napjától számított legrövidebb szállítási határidő, mely alatt szállító az ajánlott gépeket és alkatrészeket a fent jelzett helyre szállítani és átadni szándékozik.

A m. kir. államvasutak által elfogadott szállítási határidőnek be nem tartásaért szállító által a kisebb gépek után hetenként 5 frt, a nagyobb gépek után hetenként 10 frt bírság lesz fizetendő.

Ezen bírság külön-külön minden egyes gép után lesz fizetendő.

3. A súly szerint fizetendő alkatrészek pontos súlyai.

Az ajánlattevők által ajánlott és a m. kir. államvasutak által elfogadott súlyokra nézve úgy fel, mint lefelé csak 5% eltérés fog engedélyeztetni. Ezen megengedett határok közt a kifizetés alapjául a tényleges súly vétetik számításba.

Öt%-nál nagyobb eltérés esetén, (ugy fel, mint lefelé), az illető tárgyak átvétele megtagadható. Azonban a m. kir. államvasutak igazgatósága azok átvételét elhatározná, akkor az 5%-nál nagyobb súlytöbblet nem fizetetik, az 5%-nál kisebb súlyal szállított alkatrészeknél pedig a fizetés alapjául a tényleges súly vétetik számításba.

4. Az átalányárban fizetendő szerszámgépek és egyéb tárgyak súlyai szintén kiteendők az ajánlatban.

Az ajánlatokban kitüntetett súlyoktól 5%-nál nagyobb eltérések (ugy fel, mint lefelé), szállító által igazolandók, illetőleg kimutatandók azon okok, melyeknél fogva az eltérések beállottak. Ezen okok alapján a szerszámgépek átvétele, vagy visszautasítása iránt a m. á. v. igazgatósága dönt.

Súlytöbblet nem fizetetik, súlykevesebblet esetén pedig, midőn az a gép szilárdságára a m. á. v. igazgatóságának egyoldalu megítélése szerint káros befolyással lehet, jogában áll a m. á. v. igazgatóságának a gép átvételét megtagadni. Oly esetben azonban, midőn a súlykevesebblet a m. kir. államvasutak igazgatóságának egyoldalu megítélése szerint a gép szilárdságára káros befolyással nem bír és a gép átvétetik, a m. á. v. igazgatósága az 5%-nál nagyobb súlyhiányának megfelelő értékét a szállító érdemösszegéből levonni jogosítva van.

A levonás azon nyers anyag egységára alapján fog megállapíttatni, mely anyagból a gép tulnyomó része áll.

5. Az ajánlatokhoz csatolandók az ajánlott

szerszámgépek és készülékek oly részletesen kidolgozott rajzai, hogy azokból az egyes szerkezetek pontosan megítélhetők legyenek. az ajánlatokkal beterjesztett rajzok ajánlattevőknek vissza nem fognak adatni.

A tényleg megrendelt szerszámgépekről az ellenközművek pontos méreteivel és fordulatszámának megjelölésével oly időben adandók át a m. kir. államvasutak igazgatóságának, hogy az utóbbi igazgatóság a gépek alapozásának létesítése iránt még a gépek leszállítása előtt a szükséges intézkedéseket megtehesse.

Bánatpénz fejében az ajánlott összegek 5% vagy készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban az ajánlatok fentjelzett benyújtási határideje előtti napon déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál leteendő.

A szállítás odaitétele után az odaitétele napjától számított négy héten belül a figyelembe nem vett ajánlattevők bánatpénze visszaadatik a szállítással megbízott ajánlattevők bánatpénze pedig a megrendelési napjától számított 8 nap alatt a kereseti összeg 10%-ára lesz kiegészítendő és biztosíték címén fog visszatartatni.

A szerszámgépek, készülékek és egyéb tárgyak beszállításuk után ideiglenesen fognak átvétetni és az azok után kijáró kereseti összeg a m. á. v. budapesti főpénztáránál fog kifizettetni.

A kifizetendő kereseti összegekből egy per mille a m. á. v. nyugdíjra nem jogosított alkalmazottai külön segély alapja javára le fog vonatni és visszatartatni.

Szállító a szállított gépek és alkatrészek szerkezetének helyességeért és teljesen megbízható működéséért, a kifogástalan kivitelért, valamint a felhasznált anyagok jó minőségeért az üzembevétel napjától számított hat hónapi jótállást tartozik elvállalni.

A biztosítéki összeg a jótállás letelte után fog visszafizettetni, mindenkor annyiban, a mennyiben szállító a jótállási kötelezettsége alól feloldottnak lesz tekinthető.

Szállító beleegyezni tartozik abba, hogy a m. á. v. igazgatósága a megrendelt gépek és alkatrészek gyártását szállító gyárában saját közegei által ellenőriztethesse.

Per esetére aláveti magát szállító a budapesti VI. ker. kir. járásbíróóság illetékességének.

Az ügylettel járó bélyegilleték költségeket szállító viseli; az illeték az 1881. évi XXVI. t. ez. 10. §-ban meghatározott módon rovatik le.

A m. á. v. igazgatósága fenntartja magának azt a jogot, hogy tekintet nélkül az ajánlott árakra, a szállítással ajánlattevőket az általuk ajánlott összes tárgyakra, vagy csak azok egy részére bizhassa meg, vagy ajánlatot nem tett. más czegeket megbizhasson, végre pedig a szállítástól egészen eltekinthessen.

Az előírt feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőre érkeztek be vagy távirati uton, vagy élőszóval tétettek, végre pedig olyanok, a melyekhez az előírt bánatpénz le nem tétetett, — figyelembe nem vétetnek.

Budapest, 1893. márczius 19-én.

Az igazgatóság.

30699/93. sz.

M. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a f. 1893. év folyamán kiváltandó és pályafentartási célokra már nem használható mintegy 700 tonna acél, 4000 tonna belföldi- és 2000 tonna külföldi ócska vasnak eladása céljából nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen sinek a m. kir. államvasutak valamely állomásán bérmentve kocsiba rakva és hivatalból bemászálva azon részmennyiségekben bocsátatnak a vevő rendelkezésére, a mint azok az év folyamán esetleg az év végeig a pályából vissza nyeretnek.

A f. é. november hóban rendelkezésre álló készlet az érték előzetes lefizetése mellett, legkésőbb f. é. december 25-ig, a december hóban esetleg visszanyert sinek pedig legkésőbb 1894. évi január végeig feltétlenül átveendő.

A sinek minden kötelezettség nélkül az egyes darabok szelvényére és minőségére adatnak el, hogy csakis 5 méteren felüli és 5 méteren aluli hosszal bíró darabokra vállalunk kötelezettséget, miért is oly ajánlatok, melyek határozott hosszakat, vagy szelvényeket kötnek ki, figyelembe nem vétetnek.

Kikötetnek, hogy minden ajánló ajánlatával az a felett hozandó határozatig kötelezettségben marad.

Ajánlat részmennyiségre is tehető.

Az ajánló a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve kötelezőknek elismeri a m. kir. államvasutaknak az ócska anyagok eladása iránt fennálló 129381 | 91 sz. általános feltételeit, melyeket aláírásával ellátva, ajánlatához csatolni tartozik.

Ezen feltételek 15 krjával a nyomtatványtártól megszerezhetők.

Az ajánlatban az átvételi állomás, továbbá az ajánlati ár (számmal és betűvel) végre az idézett felrtelek elfogadása egész világosan kiteendő.

Felhivatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy kellően lepecsételt s egy 50 kros m. kir. bélyeggel ellátott ajánlatunkat azon külfelirattal: «Ajánlat ócska sinek megvételére a 30899 | 93 számhoz» f. 1893. évi április 15-ének déli 12 óráig az anyag és leltár beszerzési szakosztályunknál — (Andrássy-ut 73 sz. II. emelet) benyújtani sziveskedjenek.

Bánatpénzképen az ajánlott egységi ár szerint kiszámított értékösszeg 5 százaléka április 14-én déli 12 óráig a főpénztárunknál készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Az értékpapírok elfogadtatnak a budapesti illetve bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régiebb árfolyam szerinti értékben, de nem a névértéken felül, ugyanily értékben számíttatnak az óvadéku letendő értékpapírok is.

Bánatpénz nélküli, elégtelen bánatpénzzel, a határidőn túl tett ajánlatok ugyszintén olyanok is, melyek az aláírt feltételek nélkül érkeznek, figyelembe nem vétetnek.

Egyébként a m. kir. államvasutak igazgatósága fenntartja magának a jogot, hogy az ajánlatok között tekintet nélkül az ajánlott árra, szabadon választhasson, hogy az ajánlott mennyiségből az egyes ajánlóknak, tetszés szerinti részmennyiséget is engedhessen át s végre, hogy a cél elérésére bármely más intézkedést is teheszen.

Ha ajánló csak a kiirt egész mennyiségre, vagy annak bizonyos meghatározott részére kíván ajánlatot tenni, ezt ajánlatában határozottan kifejezni tartozik.

Budapest, 1893. évi márczius hóban.

Az igazgatóság.

3487. k. h.

213 1-3

Hirdetmény.

Folyó évi márczius hó 17-én hozzám egy névtelen feljelentés érkezett. Minthogy ez alapon az eljárás a kihágási ügyekre vonatkozó 38547. számú eljárási utasítás értelmében meg nem indítható; felhívom az illető feljelentőt, hogy panaszát élőszóval, vagy pedig nevének aláírásával írásba adja be, mivel ellen esetben az eljárás folyamatba nem tehető.

Arad, 1893. évi márczius hó 20-án.

Sarlot Domokos,
főkapitány.

201—893. gazd. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a város tulajdonát képező és a kis-körutnak keleti oldalán a megyeház és tyuk-utca között fekvő három üres házhelynek eladása iránt folyó évi márcz. 27-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár □-ölenként 12 frt, a sarok telekre nézve □-ölenként 15 frt.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban.

Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1893. évi márcz. hó 13-án tartott üléséből.

Kiadta:

Lócs Rezső
aljegyző.

MEGHIVÁS.**WEITZER JÁNOS**

gép-, waggongyár és vasöntöde részvény-társaság Aradon,
a gyár telepén létező igazgatósági helyiségekben
1893. évi április hó 15-én d. e. 9 órakor tartja

első rendes évi közgyűlését.

196 2-3

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatóság jelentése az elmúlt üzletéről.
2. Felügyelő-bizottság jelentése.
3. Mérleg megállapítása és a nyereség felosztása iránti javaslat tárgyalása.
4. Egy igazgatósági tag lemondás folytán megüresedett helyének választás utján való betöltése.
5. A felügyelőbizottság három rendes és egy póttagjának újbóli választása.
6. Az igazgatóság javaslata a borosjenői faiparszövetkezet vagyonának átvétele tárgyában.

Mely közgyűlésre a t. cz. részvényesek azzal hivatnak meg, hogy az alapszabályok 14. §-a értelmében csak azon részvények után gyakorolható a szavazatjog, melyek a közgyűlés előtt legalább 8 nappal a következő helyek valamelyikénél letették: 1. Aradon az arad-csanádi gazdasági takarékpénztárnál, 2. Budapesten a magyar ipar- és kereskedelmi banknál, 3. Bécsben, Schoeller & Co. bankházánál.
Aradon, 1893. évi márczius hó 11-én.

Az igazgatóság.

582 | 1893.

198. 1-3.

Pályázati hirdetés.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál egy 960 forint évi fizetéssel és nyugdíj jogosultsággal kapcsolatos fogalmazói állás üresedésbe jövén, azok akik ezen állást elnyerni óhajtják s az 1893. évi L. t. cz. 3. §-ban előirt minősítéssel bírnak, felhivatnak, hogy pályázati kérvényüket a f. é. április hó 11-ig nálam benyújtsák
Arad, 1893. márczius 17.

Salacz Gyula
kir. tanácsos, polgármester.

3101 | 893.

3-3

Hirdetés.

A nagyméltósága m. kir. belügyminiszter urnak 11731/1893 sz. a. kelt körrendelete nyomán ezennel közhírré tétetik hogy Pest-Pilis-Solt-kiskunvármegye terület kivételével az ország bármely helyéről származó rongyoknak forgalma az ország területén belül [Horvath-Slavin országok kivételével] megvan engedve.
Arad 1893. február 19-én.

A városi tanács.

1067. sz.

212 1-1

Arverés erdei nyári legeltetésekre.

- "Az idei erdei nyári legeltetés bérbeadása iránt folyó évi márczius hó 27-én
a radnai, apátfalvai és lippai,
márczius hó 28-án
a berzovai és pécskai,
márczius 29-én
a tótváradi és sistaroveczi,
márczius 30-án
a valyemárei és dorgosi

m. kir. erdőgondnokságok hivatalos helyiségében nyilvános árverések fognak tartatni.

Az árverés mindenütt délelőtt 10 órakor veszi kezdetét.

Az árverési és szerződési részletes feltételek az alulirt m. kir. főerdőhivatalnál és az illető erdőgondnokságoknál a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Lippán, 1893. márczius 19.

M. k. főerdőhivatal.

213-1893 gazd. sz.

3-3

Arverési hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a szárazhid mellett elterülő, ezeltől Becsák János által bérben tartott, 310 ölnyi falerakóhelynek 1893. évi május hó 1-jétől egy vagy több évre kaszálól leendő bérbeadása iránt folyó évi márczius hó 27-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár ölenként 20 krnyi évi bér. Bánompénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapírokban. Az árverésben részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a szóbeli árverést megelőzőleg nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek, a gazdasági tanácsnoknál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1893. évi márcz. 13-án tartott üléséből.

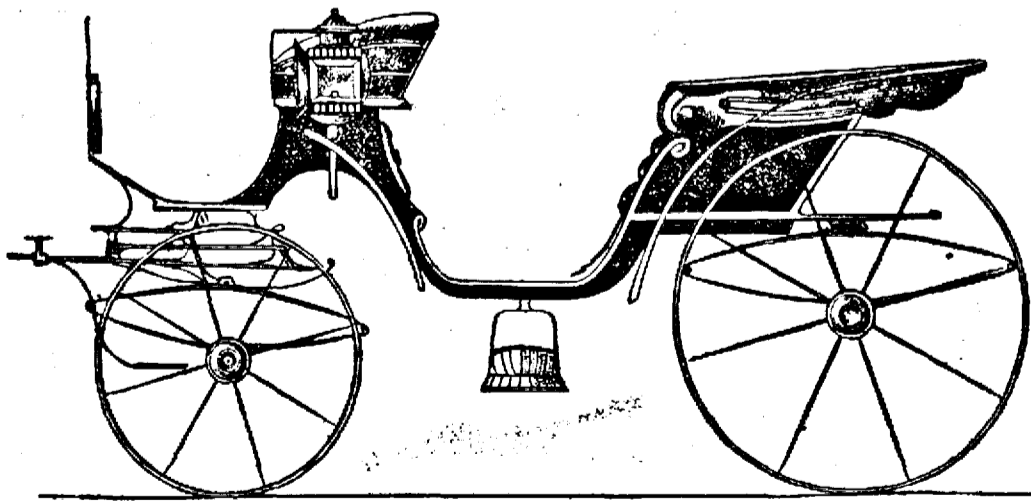
Kiadta:

Lócs Rezső,
aljegyző.

Használt kocsik becsérlettetnek.

Uj kocsikért egy évi jótállás vállaltatik.

VARGA TESTVÉREK
kocsigyártása és nagy kocsiraktára
Aradon, Fő-ut II. szám.

Ajánljuk megvételre a nagyobb mennyiségben raktáron levő legdivatosabb kivitelben és szilárd anyagból készült

KÉSZ KOCSIJAINKAT

a legjutányosabb árak mellett. Elfogadunk mindennemű kocsiátalakítást és kisebb-nagyobb kocsijavításokat, nemkülönben minden e szakba vágó bogár-, kovács-, fényező- és nyerges munkákat a legjutányosabb árak és pontos kiszolgálattal, kezessege mellett.

Tisztelettel

Varga Testvérek.**Uj kocsikért egy évi jótállás vállaltatik.**

Nyomatja es kiadja az „Aradi nyomdatársaság“ könyvnyomdája